

DZIENNIK POMORSKI

Przedpłata:

W ekspedycji miesięcznie	1,75 zł.
z odnośnikiem miesięcznie	1,85 zł.
W agencjach miesięcznie	1,85 zł.
Przez pocztę już z odnośnikiem	2,08 zł.

W razie wypadków spowodowanych silną wiatrawą, przeszkod w nakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Postowe konto czekowe 201.032

Konto bankowe: Bank Powiatowy Chojnice.

Miejscowa Kasa Oszczędności, Chojnice.

Tel. 44 Adres telegr. „Dziennik Pomorski”. Skryt. poczt. 53

Chojnice, środa 15 kwietnia 1925 r.

Ogłoszenia:

Ogłoszenia na stronie 6-iej od wiersza piąty lub jego miejsce 10 groszy — Rekl. za tekst wiersz 3-iej 20 groszy — Ogłoszenia skomplikowane z nastrojeniem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym poszczególnym wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Za 1-minowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Chwalebna ale smutna rocznica.

Dnia 10 kwietnia tego roku minęło 400 lat od słynnej chwili hołdu pruskiego na rynku krakowskim. Wielki misz krzyżacki Albert, który zrzucił z siebie habit zakonny a stał się świeckim księciem, składał ówczesnemu polskiemu królowi Zygmuntovi I Staremu hołd, jako lennik, jako ten, który z łaski otrzymuje władzę nad obszarem kraju. Tym obszarem były dzisiejsze Prusy Wschodnie. Ow Albert po zabraniu Krzyżakom przez Polskę wszelkich ziem, utrzymał się przy owych Prusach Wschodnich i do Królewca przeniósł swą rezydencję. Gdyby nie był składał hołdu na wierność Polsce, byłaby Polska i ową połac ziemi zabrała.

Albert został w roku 1510 wielkim mistrzem krzyżackim. Był on siostrzeńcem króla polskiego. Ojciec jego Fryderyk pojął bowiem za żonę siostrę Zygmunta Zofję.

Ten niespokojny mistrz krzyżacki poznał się z Lutrem i za jego radą postanowił zrzucić habit za konny i Prusy krzyżackie oddać pod władzę świecką. Przy pomocy książąt pokrewnych dnia 8 kwietnia 1525 r. stanęła ugoda między Zygmuntem I. i Albertem, mocą której Albert uznany będzie jako książę lenny Korony Polskiej, ale jednocześnie dziedziczny książę Prus, a zakon krzyżacki miał ustąpić z Prus, lub sekularyzować się. Stany pruskie obecne w Krakowie potwierdziły tę umowę 9 kwietnia i uznały Alberta za swego dziedzicznego pana. Dnia 10 kwietnia tegoż 1525 r. odbyła się uroczystość nadania lenności Albertowi. Przed ratuszem krakowskim zasiadł na tronie Zygmunt I, a książę Albert przystąpiwszy do tronu z bratem swoim margrabią Jerzym i Fryderykiem, księciem lignickim, wynurzył najpierw podziękowanie królowi za łaskę, przyrzekał Koronie Polskiej mocną i niewzruszoną wiarę. Gdy następnie wraz z książętami ukląkł, król wręczył mu chorągiew z białego adamaszku, na której był wyszyty orzeł czarny ze złotymi szponami, w złotej koronie i ze skrzydłami bramowanymi złotem, a na piersiach orła tego litera S. (znacząca Zygmunt). Trzymając tę chorągiew b. wielki mistrz Albert, jako pan i dziedzic księstwa pruskiego wykonał przysięgę hołdowniczą na wierność królowi polskiemu na Ewangelię, którą arcybiskup gnieźnieński i biskup krakowski na kolanach królewskich trzymali. Po pasowaniu na rycerza, Zygmunt I. włożył łańcuch na szyję księcia Alberta, który złamałszy śluby Bogu uczynione, stał się ojcem tych książąt i królów, co Polskę zdradzał i zgubił mieli. W rok po tej przysiędze to jest 1526 ożenił się z Dorotą, księżniczką duńską.

Taki to jest początek Prus, stworzonych na ziemiach Polski. Albert zostawszy hołdownikiem Polski a zarazem dziedzicznym księciem, tępił wszelkimi sposobami naukę katolicką. Te właśnie Prusy Wschodnie dały początek dzisiejszym Prusom i Niemcom. Pierwszy król brandenburski, przejąwszy po swym ojcu Prusy Wschodnie, nazwał się od Prus Wschodnich królem pruskim.

Hołd pruski na rynku krakowskim był jednocześnie świadectwem skasowania potęgi krzyżackiej a równocześnie zarodkiem obecnej potęgi.

Historia nas uczy, a zwłaszcza owa 400 na rocznica nas uczy, jak wielkim błędem królów polskich było to, że nie przyłączyli Prus Wschodnich do Polski. Dziś te Prusy Wschodnie wstrząsają Europą, bo one to wytworzyły ów nieszczęśliwy korytarz pomorski, z którego Niemcy biorą pozór do naruszania naszych granic polskich i do odpiernania nas od morza bałtyckiego.

Komitet wojewódzki dla obrony Pomorza.

Utworzył się na zebraniu delegacji stowarzyszeń pomorskich osobny komitet wojewódzki dla obrony Pomorza. Celem jego jest jak pisaliśmy, większa niż dotąd obrona Pomorza przed apetytami niemieckimi. Szczególny nacisk kładzie

zarząd tego komitetu na to, że ta obrona musi zwiększyć odpór społeczeństwa pomorskiego, ponieważ Niemcy raz rozpoczynając naganę na nasze granice, niezawodnie ją zwiększą.

Cele tego Komitetu wojewódzkiego są zatem bardzo chwalebne. Chodziłoby jedynie o to, ażeby ta obrona naszego Pomorza postępowała we właściwym kierunku, ażeby zatem nie skończyło się znowu na słomianym ogniu. A ten słomiany ogień bywa nim dla tego, że się rzecz chwytta zrzuczyć z fałszywego końca. Zarząd Komitetu wojewódzkiego powiada, że urządzanie wieców i protestów nie wystarcza. Na to my się najzupełniej piszemy, ale nie wystarcza również wszelka inna obrona wyłącznie pasywna czyli bierna. Nasza obrona musi być czynna, a czynna będzie wtedy, gdy my nie od samych Niemców bronimy się będziemy, ale gdy zaczniemy szukać własnych słabości i będziemy takowe wypieniać, jak ów kłak, który osłabia korzenie pszenicy. A tego własnego kłakolu mamy wciąż jeszcze tyle, że on osłabia nasze życie narodowe i społeczne.

W samą pierę powstał Komitet wojewódzki dla obrony Pomorza, bo ma zaraz najlepszą sposobność wysnuć odpowiednią naukę z rozgrywającego się obecnie w Tozoniu procesu rodzicielskiego. Niech stara się zatem wpływami swymi dotrzeć do źródeł warszawskich i niech tam stara się o ulepszenie stosunków w naszym pomorskim szkolnictwie, bo szkoła na Pomorzu będzie przez długie lata chronała, jeżeli będzie pod władaniem ludzi, którzy właściwości ludu naszego nie znają i będą kierowali duszą młodzieży pomorskiej w nieodpowiedni sposób. To musi rozgoryczać lud pomorski i praca społeczno narodowa w takich warunkach wydajną być nie może. Równocześnie zaś jest wodą na młyn tych, którzy szukają naszych słabych stron, ażeby zwiększyć agitację za oderwaniem Pomorza od Polski.

Trzeba dalej badać skrupnie wszelkie niedomaganie na gruncie podatkowym, kupieckim, rolniczym, trzeba w tym względzie szukać oparcia o nasze odpowiednie organizacje. Naszym zdaniem mniej wagi kładła należy na powiatowych zastępców, ile więcej na przywołanie do zarządu przedstawicieli naszych organizacji zawodowych robotniczych, kupieckich, rolniczych, a równocześnie utrzymywać stosunki z czynnikami oświaty, kultury i administracji.

Z tych źródeł najlepszy będzie można czerpać materiał dla plenięcia chwastów i dla zabezpieczenia Pomorza ze strony niemieckiej. Zadowolenie społeczeństwa ze rządów to najtrwalszy cement, skuwający Pomorze z Polską.

Co piszą o Hindenburgu.

Gazeta szwajcarska „Basler National Zeitung” powiada, jak może taki marszałek Hindenburg być Prezydentem Rzeszy? On przecież zniszczył Francję podczas swego odwrotu i przyczynił się przeważnie do długów niemieckich i do planu Dawosa. Jakże on jako Prezydent i przyjaciel Wilhelma będzie Francji długie płacił? Jakże może dalej zostać Prezydentem Rzeszy człowiek, którego sejmownicy umieścili na liście zbrodniarzy wojennych. To wygląda na żarty.

Gazety francuskie piszą, że jeżeli Hindenburg zostanie wybrany, to Niemcy dążyć będą ku ciężkiemu wewnętrznemu przesileniu, zaś cały świat ze zamkniętymi oczyma ku nowej wojnie. Toć on w swej kandydackiej mowie powiedział, że w dalszym ciągu walki o prezydenturę Rzeszy zaważy duch gwardji pruskiej.

Co powiada minister Sikorski? Przedstawiciel agentury telegraficznej „H. vas” miał wywiad z ministrem wojny Sikorskim. Min. Sikorski oświadczył, że Polska zagrożona jest na dwóch granicach swoich i zaniepokojona sprawą naruszenia jej granic. Stąd Polska podajmuje zarządzenia odpowiednie. Polska wojny nie chce, ale przedmiotu handlu nie pozwoli zrobić ze sobą i w dniu, w którym ktokolwiek dotknie się jej granic, cała Polska powstanie, ażeby walczyć bez pardonu. Niełatwo znieść 20 milion. naród, domagający się jedynie prawa bytu

Co słybać o Hindenburgu?

Stronnictwo republikańskie występujące obecnie pod nazwą bloku ludowego wydały krótką odezwę: „Zbliża się chwila decyzji. Wszystkie siły należy wyżyć, aby 26 kwietnia osiągnąć wspaniałe zwycię-

stwo. Zebrani w stronnictwie bloku ludowego i republikańskich organizacji w całym państwie powinni się skupić i prowadzić wspólną walkę za kandydaturą Marxa. W jedności leży siła, we wspólnym postępowaniu gwarancja zwycięstwa. Stronnictwa bloku ludowego stwierdzają, że przez wspólne postępowanie dążą do jednego celu, do państwa ludowego, do republiki. Łączcie się więc razem republikanie w organizacje tworząc miejscowe komitety, gdyż tylko wspólność w walce zapewni zwycięstwo”.

Telegramy donoszą, że wybór przyszłego Prezydenta Rzeszy jest zupełną zagadką. Ani jednemu, ani drugiemu kandydatowi nie można na razie przepowiedzieć zwycięstwa. Zwycięstwo kandydata republiki będzie zależało od tych rzesz narodu, które przy zeszłych wyborach nie brały udziału. Znosi się na wzajemną zaciętą walkę. W Królewcu, gdzie zamierza niebawem Marx przemawiać, zanoszą się na ciężką walkę ze strony rozmaitych bojówek.

Rząd francuski zamierza w najbliższych dniach rozpocząć z rządami szjaszniczymi wymianę zapatrywań co do postępowania w obec nowego położenia, jakie się wytworzyło przez postawienie kandydatury Hindenburga. Główna angielska gazeta „Times” wyraża zapatrywanie, że obecnie chyba i w Londynie nabiorą zapatrywania, że z obecnym rządem rozsądnie gadać nie można.

Minister Thugutt znowu kaprysi?

„Rzeczpospolita” donosi, że minister Thugutt wręczył p. Grabskiemu prośbę o dymisję. Thugutt stawiał nowe żądania. To wystawianie żądań świadczy, że p. Thugutt sam niewie, czego chce.

Rządu Herriota już niema.

Rząd Herriota otrzymał w czwartek zaufanie francuskiego parlamentu a w piątek wypowiedział mu senat przyśróż i rząd Herriota zginął w zapomnieniu. Nie umiał żyć, nie umiał umrzeć. Skoro się go energicznie traciło, został zdmuchnięty z powierzonego. Senat 156 głosami przeciw 132 wypowiedział p. Herriotowi swe zaufanie. Ministrowie pészli na naradę i jeszcze w tym samym dniu wręczyli Prezydentowi Francji prośbę o zwolnienie z urzędu. Nowy minist. skarbu de Monzie był zaś m tylko kilka dni ministrem. Miał akurat tyle czasu, ażeby mądrze nagadać o tem, jak uchroni od upadku franka francuskiego.

Przeciwnicy obecnego rządu domagają się, ażeby upadły rząd podał w stan oskarżenia, ponieważ wydrukował potajemnie za przeszło dwa miljardy franków pieniędzy i puścił takowe w obieg, ażeby zapłacić pożyczki, na które nie miał fundusów. W senacie oświadczył sprawozdawca Marechal, że za całą politykę rządu odpowiadają socjaliści, bo pędzili Herriota do takiej polityki skarbowej, do której warstwy średnie nie mogły mieć zaufania.

Dalsze wiadomości głoszą, że lewica chciałaby rząd Brianda Leuchera, tymczasem stronnicy Poincarego i cały prawicowy blok domaga się rządów koalicyjnych, to jest rządów zgody i jedności, opartych na możliwie wszystkich stronnictwach aż do socjalistów włącznie.

Sprawy polityczne

na podstawie otrzymanych telegramów.

Dobrowolna danina.

Nowy minister skarbu francuskiego postanowił zarządzić bieżnie skarbowej przez ograniczenie biegu banknotów do 41—45 miliardów oprócz tego zmniejszyć kredyty w Banku Francuskim z 32 na 26 milj. Dla zaprowadzenia tych zamiarów postanowił minister pobierać jednorazową daninę na wzór naszej do wysokości dziesiątej części majątku. Każdy da, co może, choćby nawet weksle. Kto się dobrowolnie nie otakuje, tego oszacują przymusowo do wysokości dziesiątej części.

Kusiele angielscy.

Z Anglii donoszą, że jedynym ratunkiem dla obecnej większości lewicowej we Francji byłoby ustąpienie rządów ministra Herriota a zastąpienie ich rządami obecnego prezydenta parlamentu Painlewa lub Brianda. Niema prawie jednej gazety, któraby była za rządem

narodowym w rodzaju Poincarego. A to poprostu dla tego, że taki rząd zabrał by się energicznie do Niemiec w obronę Polski i innych krajów słowiańskich. A tego Anglii się obawiają.

Sowiety chcą w Anglii zaciągnąć pożyczkę

Pełnomocnik bolszewicki Rakowski otrzymał od swego rządu zlecenie pukać do banków angielskich o pożyczkę. Podobno tym razem zamierzają bankierzy angielscy obejść się z bolszewikami delikatniej, głównie ze względu na Amerykę, gdzie odzywają się głosy za uznaniem rządów bolszewickich. Bankierzy zamierzają postawić bolszewikom za warunek, ażeby przy najmniej zaspokojono im ich dług wojenny. Płacić by ich zrazu nie potrzebowali.

Ogólne rozpręczenie w Chinach.

Gazety angielskie piszą, że Chiny są gospodarstwem bez pana. Panuje tam zupełny nierzęd. Niema tam żadnej władzy prócz tej, jaką tam wykonuje kilka generalów. Gazety angielskie domagają się zaprowadzenia kontroli cel, zarazem obsadzenia wszystkich kolei chińskich. Wówczas uspokoiłoby się w kraju. Inaczej mogłyby wybuchnąć wśród narodów świata za targ z powodu Chin.

Sprawy polskie

na podstawie otrzymanych telegramów.
Strajk rolniczy.

Strajk rolniczy został przeważnie zgłuszony. We województwach wielkopolskim, kieleckim zaprzestano strajku, w białostockim strajkuje na 27 folwarkach 470 robotników, w lubelskim na 42 folwarkach 927 robotników, w łódzkim na 44 folwarkach 1500 robotników, a najgorzej wygląda na Pomorzu. Tu na 51 folwarkach strajkuje 2500 robotników.

Kanały w Polsce kosztować będą półtora miljarda zł.

Sejm uchwalił w r. 1919 budowę 3 kanałów w Polsce i to ze zagłębiami Śląskiego i Dąbrowskiego do Warszawy, z odgałęzieniem do Łodzi i Płocka, dalej kanału, łączącego Bug z Wisłą pod Warszawą i kanału z Krasowa do Wisły przy ujściu Sanu jako przedłużenie kanału węgierskiego.

Pierwszy kanał ma pójść przez Toruń i ma mieć przestrzeń 423 kilometry. Drugi kanał ma łączyć Wisłę z Prypcią a względnie z Dnieprzem, czyli morze Bałtyckie z Czarnem. Trzeci kanał krakowski zaczęto już budować, ale jak to u nas. Zabrałiśmy się do budowy z ogniem omianym, a gdy się wypaliło, akon czyła się budowa. Dłż to, co wybudowano, niszczeję.

Jak obliczono, budowa wszelkich kanałów w Polsce, oraz przebudowa istniejących kanałów jak Ogińskiego, Królewskiego i innych wyniosłaby około 1 1/2 miljarda zł. Rząd zamierza robotę rozłożyć na 25 lat, musi zatem wyznaczyć rocznie 60 milionów zł.

Ce było w Rydze?

Półrządowo donoszą z Rygi, że od 30 marca do 2 kwietnia odbywały się tam narady przedstawicieli sztabów generalnych z Polski, Litwy, Estonji, Finlandji i Rumunii. Sowieci rął wiodłuję z tych narad, że tam chodziło o skóre sowietów. Rząd estoński stanowczo temu zaprzecza dodając, że chodziło o sprawy pokojowe, bo o wspólna porozumienie co do wzajemnego rozbrojenia. Sowieci temu nie dowierzają i podnoszą, że szydła z miecha wyjdą, gdy sowieci spróbują w tym jeszcze roku odebrać z powrotem Besarabję. Oczywiście, że pogróżkom sowietów niebardzo można wierzyć raz dla tego, że zawsze ku wojnie grają wojna, a powtóre, że na prowadzenie wojny pieniędzy nie mają.

Bagiński był sprawcą zamachu na cytadelę warszawską.

Świadek nacozy ostatnich chwil Bagińskiego i Wiczorkiewicza pisze w „Dniu Polskim“ o swych wrażeniach. Powiada on, że Bagiński w ciągu swej podróży milczał bez przerwy, za to Wiczorkiewicz okazywał ochotę do rozmowy i szukał wprost okazji do niej. W oddziale policyjnym spotkał Wiczorkiewicza swego dawnego przyjaciela z legionów, z którym wiódł przez dłuższy czas ożywioną rozmowę.

Poniedzy innymi przyznał, że wszystko to, za co go skazano jest prawdą z wyjątkiem zamachu na cytadelę. Sprawcą bowiem tego wybuchu był tylko Bagiński.

Kronika miejscowa.

Chojnica, dnia 14 kwietnia 1925 r.

Dziś: Justyna Filizofa m.
Słońca wschód 5.8. zachód 6.54.
Księżycy wschód 12.17 zachód 8.42.

Jutro: Bazylyssa i Anastazji mm.
Słońca wschód 5.6 zachód 6.56.
Księżycy wschód 1.20 zachód 9.41.

— **Przeciw zakusom niemieckim.** Chojnice przyłączyły się w ubiegłą niedzielę do protestów reszty miast pomorskich i całej Polski. W południe

po nabożeństwie odbył się na rynku przed ratuszem wiec protestacyjny w obecności około 800 osób. Z balkonu ratusza krótka a jedyną mowę wygłosił komendant najstarszego na miejscu towarzystwa miano wicie radca p. Kunowski, komendant Bractwa Strzeleckiego.

Po przemówieniu przyjęto następującą rezolucję:

I. My mieszkańcy miasta Chojnic protestujemy przeciw wszelkim zamierzeniom z jakiegokolwiek bądź strony, mającym na celu choćby najmniejszą ofiarę terytorjalną Polski rzekomo celem przywrócenia względnie utrwalenia pokoju w Europie, którą Polska kiedyś od półkiszycia tureckiego, a przed 5 laty od bolszewizmu ocaliła.

II. Protestujemy przeciwko zmianie Traktatu wersalskiego, jakkolwiek takowy nie wszystkich praw narodu polskiego uwzględnił, i to, ażeby traktaty międzynarodowe podpisane przez przedstawicieli i w imieniu państw kontrahujących nie stały się istotnie po myśli interesów państw zaborczych tylko „świszkami papieru“.

III. Słubujemy, że do uszczuplenia granic Pomorza lub innej dzielnicy Rzeczypospolitej Polskiej nie dopuścimy, że raczej do ostatniej kropli krwi bronieć będziemy ziemi ojców naszych.

Wiec protestacyjny zakończono odspiewaniem „Roty“.

— **Kradzież pocztowa.** W zeszłym roku zaginęły sekretarzowi pocztowemu p. Józefowi Resz czynskiemu w Kościerzynie dwa listy wartościowe. Podejrzanie padło na niego i p. Reszczyńskiego wzięto pod śledczy arest, w którym pozostawał przez 3 1/2 miesiąca. Z powodu braku dowodów wypuszczono p. sekretarza Reszczyńskiego na wolność. Niebawem i to w nos sylwestrową zaginęła na tymże urzędzie cała kasetta. Tym razem padło podejrzenie na praktykanta pocztowego, Kuczkowskiego. Wzięto go do arestacji i w toku śledztwa Kuczkowski pod obuchem druzgocących dowodów przyznał się do jednej i drugiej kradzieży. skutkiem czego sekretarz p. Reszczyński jest jsk najzupełniej oczyszczony z wszelkich podejrzeń i tem samem arest jak najnieuluzniej odsiadywał Kuczkowskiego sądzono przed Izłą karną i zasądzono na 2 lata więzienia.

— **Powołanie Oficerów rezerwy na ćwiczenia.** W roku bieżącym zostaną powołani na ćwiczenia oficerowie rezerwy z lat 1899 i 1900 na 6 tygodni, od 6 cze wca do 17 lipca, zaś oficerowie rezerwy w 1894 roku od 20 maja do 14 lipca i od 20 lipca do 18 września. Oficerowie, którzy z ważnych przyczyn pragnęliby przesunąć ćwiczenia na czas późniejszy, winni wnieść prośby, odpowiednio udokumentowane i ostemplowane do Pow. Komendy Uzupełnień najpóźniej do 5 maja br. Karty powołania nie należy do tych prób zamieszczać. Wyjatek stanowią ciężkie choroby. Bez piśmiennego zezwolenia na odroczenie stawianie się na ćwiczenia jest konieczne.

— **Przed Kongresem nauczycielstwa.** Tegoroczny Kongres nauczycielstwa polskiego, zwołanego w „Stowarzyszeniu Chrześc. Narod. nauczycielstwa Szkół Powszecznych“ oraz IV walny zjazd Delegatów Stowarzyszenia odbędzie się dnia 16 i 17 kwietnia w Katowicach. Do tegorocznego zjazdu delegatów przywiązuje się szczególną wagę. Sprawy szkolnictwa jak niemniej wypadki ostatnie w życiu nauczycielskiem wywołały żywe zainteresowanie całego społeczeństwa. Jest to obaw bardzo podświadomy, że dzś już wszystkie warszwy naszego społeczeństwa przoumiwały znaczenie szkoły i pracującego w niej nauczycielstwa. Zjazd ma stwierdzić wartość nauczycielstwa, ale tylko treścią referatów, ale bardziej jeszcze poziomem dyskusji i zierankiem dążeń. Przewidziane są uroczyste nabożeństwa, celebrowane przez delegata Apostoła szkoły, uroczyste posiedzenie w teatrze, wygłoszenie referatów: „Podstawy wychowania w szkole powaze obnej“, „Uzgodnienie programu szkoły powszechnej i niższych klas szkoły średniej“, Obecne zadanie organizacji nauczycielstwa polskiego, dalej uroczyste przedstawienie w teatrze, wspólna wieczornica, raut, wycieczki do kopalń, hut, fabryk, browarów i w Beskidy. Na zjeździe tym armja 15 tysięczna narodowego nauczycielstwa wypowie się przez swych delegatów. Okręg pomorski będzie w Katowicach reprezentowany przez swych 3 członków Zarządu Głównego pp. Nowickiego, Kolonowski go i Kamińskiego, oraz przez 20 delegatów z całego Pomorza, którzy jeszcze poprzednio zbrali się na posiedzeniu w Grudziądzu dnia 13 bm. o godz. 11 w biurze nauczycielskiem. W zjeździe udział mogą brać także nedelegaci a członkowie Stowarzyszenia.

— **I Staty Pomorski Teatr Objazdowy** odegra w dniu 16 bm. w naszym mieście świetną komedię w 3 aktach M. Lera „Mąż pod pantoflem“. Niezwykły dowcip autora, przewybrne sytuacje komiczne, w jakie zostaje wplątany mąż pantofel — zyskują tej sztuce niebywałe powodzenie u entuzjastycznie rozabawionej publiczności. Najlepsze sily zespołu świetnie zgrane w tej sztuce, dają prawdziwy koncert gry aktorckiej, nieczęsto widywany na scenach — D. reka a Teatru mają na uwadze obecne trudności

finansowe, postanowiła zniżyć ceny niejacz, usiłując tym sposobem zwiększyć frakwencji publiczności.

— **Bzdaki koncert w Chojnicach.** Robert Poselt, profesor konserwatorium muzycznego we Lwowie zapowiedział koncert w Chojnicach na dzień 19 kwietnia br. w sali hotelu Engla. Jest to znakomity skrzypek wirtuoz, który swemi koncertami zainteresował całą Europę, a bawiac obecnie na Pomorzu, zde ydował się i nasze miasto kresowe zaszczytów swoim występem. Jego przyjazd wzbudza ogromne zainteresowanie wśród publiczności Chojnic i okolicy, a zwłaszcza wśród znawców i lubowników muzyki, pragnących słyszeć cudownych tonów muzyka — geniusza.

Z profesorem Poseltem przyjeżdża słynna artystka Jadwiga Falaka jako pianistka.

— **Kto swoje zęby zgubił może się zgłosić do zarządu kolei.** Na szlaku Słtwice Laskowice ogólna wesłóś wywołał w sobotę przed świętami fakt następujący. Konduktor pociągu, rewidujący pociąg znalazł zagubioną torebkę damską, a w niej — sztućczna zęby. Oczywiście z obowiązku chodził od wagonu do wagonu oglądając znalezione zębę. Rezerwa jasna, że żadna z pasażerek po swoją zgubę się nie zgłosiła.

— **Ceny chleba.** W Poznaniu kosztuje 4 fantowy bochenek chleba 75 groszy, w Chojnicach znów kosztuje 3 fantowy bochenek chleba 80 groszy. Na czym to polega? Może który z pp. piekarzy zechce zabrać w tej sprawie głos?

— **Uniknięcie groźnego pożaru lasnego.** W pierwsze święto około godz. 5 po poł. powstał w pobliżu Wilhelminki ogień i to prawdopodobnie skutkiem rzucenia niedopałka. Ogień zauważył właściciel Wilhelminki p. Krause, który wraz z dwoma synami i kilku żołnierzami ogień zdusił. Wobec nadchodzącej pory letniej należy jak najstarszej uniknąć rzucania jakichkolwiek niedopałków do lasu, jak i w ogóle wszędzie tam, gdzie łatwo o pożar.

— **Koncert radjofoniczny,** jaki urządziło w drugie święto w lokalu p. Ozarnieckiego Kółko podoficerów rezerwy, niezauważnie się udał, bowiem brakowało t. zw. głośnika. Jednakże za pomocą słuchawek w późniejszych godzinach bardzo dokładnie słyszano koncerty stacji nadawczych niemieckich, francuskich, angielskich i nawet stacji litewskiej z Kowna. Publiczności zeszło się sporo.

— **Podczas ostatniego** sobotniego targu tygodniowego sprowadzono z okolic dużo ryb, wskutek czego ceny były niezwykle niskie i tak np. płocono za funt szupaków tylko 50 groszy. Nowszacy rybacy zdolałi przywieźć towar sprzedać, gdyż popyt na ryby wobec ukończenia wielkiego postu zmniejszył się.

Pamiętne daty kościelne.

Pod tym tytułem zamieszciliśmy w dodatku naszego pisma szczegóły o latach, w których chrześc. mo n i l y by zaprow. dzione poszczególne obrzędy kościelne. Szczegóły te podaliśmy za inną katolicką gazetą. Tymczasem zniepokoleni jesteśmy na skutek uwag, otrzymanych z pośród kół duchowieństwa, świadczących, że treść powyższego artykułiku patrzy się zatem, jakoby była przemyczona ze źródeł luterańskich. Jest dogmatem, że Chrystus Pan ustanowił wszystkie siedem Sakramentów św., wie dziecie więc, że ostatnie Olejem św. namaszczenia zostało wprowadzone w r. 559, podpada pod kościelną cenzurę herezji. Podobnie ma się rzecz z twierdzeniem o wprowadzeniu czci Najśw. Marii Panny i Świętych Pańskich w r. 715.

Nietrudno dowiedzieć z historii kościelnej, że wiedź tajna była w użyciu w Kościele na równi ze spowiedzią publiczną już w pierwszych wiekach. Świadkami gorącej czci Najśw. Marii Panny i Świętych Pańskich są obrazy i napisy w katedrach i w pierwszych trzech wiekach chrześc. iństwa i pisma wszystkich oadaj Orocw Kościoła z II, III i IV. wieku, pomimawszy fakt, że już Pismo św. czci Marii (Magnificat) i Świętych mocną prestawę daje. Celibat kapłanów nie został wprowadzony w XII wieku, przeciwnie ostre wystąpienie Papieża Grzegorza VII. w tym wieku z karami przeciw przestępcom świadczy wyraźnie, że dawno przedtem już był wprowadzony ogólnie. Przy pomina go jako obowiązek kleru całego już synod w Elwirze w r. 300.

Te szczegóły podajemy chętnie dla sprostowania wiadomości, które jak przykład powyższy świadczy, dostają się mimo najlepszej woli do gazet katolickich. Przy wszechstronnej i wyczerpującej pracy redakcyjnej trudno nieraz w pierwszej chwili o stwierdzenie prawdziwości szczegółów.

Kronika prowincjonalna.

Chelmża. W mieście naszym panuje ogólne przygnębienie, spowodowane ciężkim położeniem materialnym wszystkich stanów. Bezrobocie, które od lat naszemu miastu fatalnie daje się we znaki, przyniata również kupca, przemysłowca i rzemieślnika, bo gdy robotnik nie ma pracy to i wszystkie inne stany nie mają dostatecznego zarobku. A władcom naszym zdaje się sprawić nieprzezwyjęzoną trudność,

Dziennie wielki przyływ nowości w wszystkich oddziałach.

Julius Schreiber
Tel. 48 CHOJNICE Rynek 17

Olbrzymi wybór w znanych wartościowych gatunkach.

żeby w jakiś sposób wynaleść wyjście z tej przykrych sytuacji. Podatki najrozmaitsze pobierane w ra-

Małą nadzieję polepszenia się ocokolwiek naszych stósunków, spowodowała wieść, że Chelmska ma otrzy-

W ubiegły czwartek rozpatrywała Iza karna przy Sądzie okręgowym w Toruniu, apelację radnego miejskiego p. Antoniego Szymańskiego z Chelmy,

Podgórze. W niedzielę dnia 5 kwietnia odbyło się tu rozstrzygające posiedzenie Bractwa Niepokal.

Z dalszych stron.

Polanowice, pow. strzeliński. (Napad na probostwo.) Dnia 31 marca o godz 2-giej nad ranem napadło dwóch zmaskowanych bandytów na probostwo w Polanowicach pow. strzeliński.

Poznań (Byk w składzie) W Poznaniu prowadzony na 12-ty tyk wpadł do składu kolonialnego na Chwałiszewie pod num. 75 Właścicielka ratowała się ucieczką, a byk zaczął gospodarzyć po swojemu,

Mińsk. (Rabin odstępca) Miejskowy rabin Manes ogłosił w gazecie żydowskiej list otwarty, w którym wypiera się swej wiary i powiada, że dąsied do przekonania, że religia jest największym wrogiem

Nowy Jork. (Woda z Jordano). Od pewnego czasu stali się Amerykanie bardzo pobożnym narodem, bo sprowadzają ogromnie dużo świętej wody z Jerozolimy oraz wody z Jordano. Ale władze za-

częły w końcu dziwić się tej obfitości zwiastowa wody z Jordano i zaczęli ją rewidować. Podpadło im, że ta woda ma zapach, podobny ogromnie do romu.

Ostatnie telegramy.

Zjazd oficerów polskiej floty handlowej.

W niedzielę 10 Wielkiejnocy czyli 19 bm. odbędzie się zjazd oficerów floty handlowej polskiej w celu omawiania szeregu spraw żywotnych, związanych z organizacją polskiej floty.

Litwa schodzi na psy.

Ojciec św. odmówił przyjęcia prezesa litawskich ministrów Poryckisa. Na Litwie zaczyna się otrzeźwienie z powodu zniewagi Nurcysza papieskiego.

Wielki pożar pod Poznaniem.

Na przedmieściu Poznania Rataja h wybuchł pożar w domu na drugim piętrze w rodzinie niejakiego Wczniaka, składającej się z ojca, matki i czworga dzieci.

Straszny wypadek pod Obornikami.

We wsi Ochrustowie jakiś wiozący wyzyskał okazję, że karczmarza nie było w domu i zaczął wymuszanie na gospodyni Krakowiakowej towary, pieniądze itd.

Pielgrzymka króla serbskiego do grobu świętego.

Król Aleksander ma zamiar w ciągu tego roku odwiedzić Grób Święty w Jerozolimie. Przygotowania do tej podróży są już czynione.

Trzęsienie ziemi w Tokio.

Stolica Japonii została nawiedzona silnym trzęsieniem ziemi w piątek, które trwałoby o 4 godz. po południu. Brak bliższych szczegółów.

Austria chce strząsnąć kontrolę Ligi.

Delegat austriacki zamierza na najbliższym posiedzeniu Ligi zażądać ustalenia terminu kontroli Ligi Narodów nad Austrią.

Bezrobocie w Czechach.

Na kopalniach czeskich zamierzają po świętach rozpuścić 14 tys górników, przeważnie obcokrajowców.

Jugosławia na drodze do Konkordatu.

Delegacja serbska wyjeżdża po świętach do Rzymu celem rozpoczęcia układów ze Stolicą św.

Przeciw połączeniu Austrii z Niemcami.

Na zjeździe Małej ententy w dniu 3 maja chcą Rumunia i Jugosławia wspólnie z Czechami wydać oświadczenie przeciw zamysłom połączenia Austrii z Niemcami.

Kruszy się dzieło układu pokojowego.

Rząd szwedzki oświadczył się przeciw genewskiej umowie o wiecznym pokoju. Najniebezpiecznym punktem tej umowy jest bowiem punkt, który powiada, że winowajcą, który naruszy pokój, należy karać zbrojnie.

Straszne nieszczęście kolejowe.

W Barcelonie wypadł na skrócie szyn pociąg, jadący z szybkością 150 kilometrów na godzinę. Zginęło 60 osób, a przeszło 110 jest rannych.

Nowy sojusz wojenny.

Pomiędzy Rumunią, Jugosławią a Grecją zanoszą się na sojusz wojenny. Peseł rumuński w Atenach wyjechał w tej sprawie do Bukaresztu.

Świątokradztwo w kościele w Sarnowie.

W nocy z czwartku na piątek ukradziono w kościele w Sarnowie z cmentnicy kielich oraz patenę. Zbrodniarz prawdopodobnie pozwolił się zamknąć w kościele a w nocy popełnił świątokradztwo.

Ruch w Towarzystwach.

Chojnice. Walne zebranie delegatów Towarzystw Pszczelniczych na Pomorzu odbędzie się 19 kwietnia rb. o pół do 9 przed południem w hotelu „Pod Złotym Lwem”.

Na porządku dziennym będzie pomiędzy innymi sprawa wystawy rolnictwa i przemysłu w Grudziądzu, sprawozdanie z walnego zebrań delegatów Związków okręgowych we Warszawie, sprawa organu związkowego, założenie stacji obserwacyjnych i hodowli matek

pszczelich, umieszczenie pasiek w lasach państwowych, podział okręgu pomorskiego na obwody.

Spodziewać się należy licznego udziału w zebraniu.

Chojnice Zebranie Zarządu Tow. „Sokół” odbędzie się w środę o godz. 8 wieczorem w lokalu p. Kaletty.

Chojnice. Brak organizacji towarzystw miejscowych między sobą spowodował, zwłaszcza w ostatnim czasie, tak ujemne następstwa, że do utworzenia Komitetu Towarzystw należy przystąpić bezwzględnie.

Chojnice. W piątek, dnia 17 bm. o godzinie 8 wieczorem w Hotelu Centralnym zebranie Ligi Katolickiej parafii chojnickiej. Porządek dzienny: 1 zażalenie. 2 Wykład ks. prob. Makowskiego na temat: „Biskup i Kapituła”.

Chojnice. W środę, dnia 15 bm. o godz. 5 po południu odbędzie się w lokalu miejscowej Czytelni Ludowej, zebranie zarządu, na które członków T.O.L. oraz sympatyków serdecznie zaprasza Zarząd.

Dział gospodarczy. Targ tygodniowy z dnia 11 kwietnia. Żądano następujące ceny: masło 2.00-2.40 zł funt, jajka 1.80-1.40 zł mendel, wieprzowina 80-1 zł, skopowina i cielęcina 60 gr. za funt, wołowina 60-80 gr., mięso siekane 1 zł, świeża słonina 1-1.20 zł, wędzona słonina 1.40 zł, łój 1 zł, gęsi 1.10 za funt, kury 2.50-3.50 sztuka, kielbasa krwawa i wątróbiana 80 gr. do 1 zł, mięsna 1.20 zł, płatki 70 gr funt, mareny 1.00 zł, okonie 80, zł, szczupaki 1.20 zł, liny 1.20 zł, świeże śledzie — gr. funt, kapusta biała i czerwona 10-35 gr, główka, marchew 15 gr, jabłka 20-35 gr. litr, kartofle 2.50-3 zł ctr, żyto 17 zł ctr, owies 15-20 zł, torf 8-10 zł, furka, drzewo 10-17 zł furka, prosięta 30-35 zł. parka.

Urzędowa Cedula Gieldowa. Gieldy Drzewnej w Bydgoszczy z dnia 9. kwietnia 1925 r.

Table with columns: Towar, transakcje, kupno, sprzedaż, termin, warunki. Rows include: Sosnowe czyste boki 20 mm, Sosnowe czyste boki 20 i 23 mm, Deski bukowe, Deski dębowe, Topolowe deski i bale.

- 1. Sosnowe deski równoległe obrzynane, blokowe, zdadne do heblowania, 2. Sosnowe czyste boki, 20 i 23 mm, suche, towar regularny, 3. Sosnowe odzietkowe, 28 i 35 mm, suche, nasiniade, 4. Sosnowe wierzchołkowe, 23 i 30 mm, materiał stolarski, 5. Dębowe deski, stolarskie, zupełnie suche, 42-80 mm, 6. Brzozowe bale, 7. Akacje walke i dłuższe, 8. Olszowe deski, 30 mm, I. klasy.

Targowica miejska. Urzędowe Sprawozdanie targowej Komisji Notowania Cen. Poznań, dnia 10. 4. 1925 r. Spędzono: 28 szt. bydła, 485 szt. świń, 78 szt. cieląt, 3 szt. owiec, — szt. wółw, — szt. buhaji, — szt. krów, — szt. prosiąt. Razem 594 zwierząt. Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

I. Bydło:

Woly:

a) pełnomięsiste, wytuczony woly, najwyższej wartości rzeźnej niezapręgane —
 b) pełnomięsiste, wytuczony woly od lat 4 do 7 80—
 c) młode mięsiste, nie wytuczony i starsze wytuczony 66—68
 d) miernie odżywione młode, dobrze odżywione starsze 50—54

Stadniki:

a) pełnomięsiste, wyrosłe, najwyższej wartości rzeźnej —
 b) pełnomięsiste młodsze 70—
 c) miernie odżywione młodsze, dobrze odżywione starsze 54—58

Jalówki i krowy:

a) pełnomięsiste, wytuczony jalówki najwyższej wartości rzeźnej —
 b) pełnomięsiste, wytuczony krowy, najwyższej wartości rzeźnej, do lat 7, 80—
 c) starsze wytuczony krowy, i mniej dobre młodsze krowy i jalówki 68—72
 d) miernie odżywione jalówki i krowy 48—52
 e) licho odżywione krowy i jalówki —
 Licho odżywione młódź (zarłoki) —

II. Cielęta:

a) najprzedniejszego opasu (Doppellendary) —
 b) najprzedniejsze cielęta tuczne 101—108
 c) średnio tuczony cielęta i najprzedniejsze ssaki 90—94

d) mniej tuczony cielęta i dobre ssaki 76—80
 e) liche ssaki —

III. Owce:

Opasy chlewne:

a) jagnięta tuczne i młodsze skopy tuczne 70—
 b) starsze skopy tuczne, liche jagnięta, tuczne i dobrze odżywione młode owce 58—
 c) miernie odżywione skopy i owce —

IV. Świnie:

a) tuczony ponad 150 kg. żywej wagi —
 b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi 122—124
 c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi 116—118
 d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi 108—110
 e) mięsiste świnie ponad 80 kg. 96—100
 f) maciory i późne kastraty 90—110
 Przebieg targu spokojny.

Mąka psz. 65 proc. wł. work. 57.50—60.50
 Ospa żytnia 20.75—
 Groch polny " " 21.00—24.00
 Seradela " " 12.50—14.50
 Łubin niebieski " " 9.50—11.50
 Łubin żółty " " 12.00—14.00
 Ziemiaki fabr. " " 4.30—
 Płatki ziemniaczane " " —
 Groch Victoria " " 30.00—34.00
 Koniczyna czerw. " " 180—240
 Koniczyna szwedzka " " 100—130
 Koniczyna w łuskach " " 24—28
 Koniczyna żółta " " 60—70
 Koniczyna biała " " 200—260
 Słoma żytnia pras. " " 3.00—3.20
 Słoma żytnia luź. " " 2.00—2.20
 Siano luźne " " 4.65—5.65
 Siano pras. " " 7.10—8.10

Poznańska giełda zbożowa.

Poznań, 8. 4. 1925 r.
 Warunek: Handel hurt. fr. st. zał. ładunek wag dostaw. zaraz za 100 kg. w złotych.

Zyto 31.50—32.50 zł.
 Pszenica 38.50—41.00
 Jęczmień brow. 27.50—29.50
 Owies 26.00—28.00
 Mąka żytn. 65 proc. wł. work. 46.00—48.00
 " " 70 " " " 42.00—44.00

Koniec części redakcyjnej.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Kum.
 Drukarnia i nakładem Drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach

Licytacja.

Celem pokrycia należności skarbowych odbędzie się sprzedaż licytacyjna najwięcej dającym za gotówkę:

W Męcikale w czwartek, dnia 16. kwietnia 1925 r. o godzinie 10. przed południem przed sołectwem, 1 zegar ścienny, 1 biurko i 1 komoda.

w Brusach w czwartek, dnia 16. kwietnia 1925 r. o godzinie 14. przed sołectwem, 146 paczek za pałek i 20 paczek świec, o godzinie 15. na składnicy p. Austena Eryka ca. 2 wagony desek (28 mm.)

w Kosobudach w piątek, dnia 17. kwietnia 1925 r. o godzinie 10. przed sołectwem, 1 szafa do bielizny.

w Lubni w piątek, dnia 7. kwietnia 1925 r. o godzinie 15. przed sołectwem, 1 kanapa i 1 zegar ścienny (regulator).

w Wielu w sobotę, dnia 18. kwietnia 1925 r. o godzinie 11. przed południem przed sołectwem, 1 fortepian, 2 fotele, 3 kanapy, 1 szafa, 2 stoły, 1 regał, 1 bufet, 8 krzesła, 1 lustro, 2 sztuki materjału na suknie, 1 wał szewiotu damskiego, ca. 30 mtr. barchanu, 12 mtr. materjału na spodnie, 2 serwisy do kawy i 1 maszyna do mięsa.

O tem zawiadamia sekwestator przy Urzędzie skarbowym podatków bezpośrednich i opłat skarbowych w Chojnicach.

Chojnice, dnia 6. kwietnia 1925 r. 831

KINO NOWOŚCI

właśc.: PAWEŁ KRZYŻNIEWSKI

Wtorek 8-mej Sroda 8-mej Czwartek 8-mej

Wielki program szlagierowy

Wzgardzona

Wielki dramat życiowy w 7 olbrzymich aktach. Przepyszna inscenerja, pierwszorzędną gra, mistrzowska inscenerja tworzyły ilim pierwszorzędnej jakości. — DO TEGO:

„ON“

Wielka komedia w 2 aktach z ulubionym Harald Loydem w roli głównej.

Koncert artystyczny. Koncert artystyczny. 864

Świetna egzystencja

Dzielnym ludzi, obeznanych w kołach włościańskich, jako

agentów

do sprzedaży centrjuf, maszyn do szycia i wszelkich maszyn i narzędzi rolniczych za odpowiednią prowizją poszukuje

Leon Studziński, składy maszyn Kościerzyna Pomorze.

Struny do skrzypiec i mandolin

oraz wszelkie przybory poleca

Księgarnia „Dziennika Pomorskiego” Chojnice.

Płaszcz gumowy

ochroną przeciw wiatrom i deszczom

Zapas we wszelkich wielkościach. Każdy płaszcz nieprzemakalny i trwały. Zanim kupisz, stwierz jakość 398 od 30 zł. począwszy.

Dom sportowych mód Weiland

Telefon 188. Dworcowa 10 Telefon 188.

Zbudźmy ducha oszczędności

Przyjmujemy pieniądze na oprocentowanie i płacimy od wkładów na książeczki oszczędnościowe 10—15% rocznie.

Wypożyczamy domowe puszkę oszczędności.

Wynajmujemy skrzynki depozytowe w naszym skarbcu na przechowanie dokumentów i kosztowności.

Miejska Kasa Oszczędności

Chojnice—Ratusz. 496

Wykonujemy szybko pod gwarancją fabryczną

Naprawy dynamomaszyn-motorów transformatorów i grzejników elektrycznych

Budowa kolektorów i aparatów

Jednoczone Przedsiębiorstwa Elektryczne

Inżynier K. GAERTIG, S. Tzop

POZNAŃ Półwiejska 35.

Na zapotrzebowanie wiosenne znajdziesz

obuwie najlepszego wyrobu

wielkiego wyboru i taniości

w składzie obuwia **JANA BUTT**

Chojnice ul. Gdańska 30

Jedyna sprzedaż w miejscu

Dr. Lamanna butów zdrowotnych

Drzewka owocowe

krzaczkowe i wysokie agrest, świętojanki, orzechy i lipy, wino prawdziwe i dzikie, bluszcz

jako i krzaczki strojne poleca

K. Błaszczuk ogrodnictwo.

Powózki do wyjazdu

na dworzec, zagranicę, obrobienie roli

dostawia za niską cenę **Wirkus, Mińska 20**

Tel. 25. 863

Mam tanio na sprzedaż 860 **75 morgowe gospodarstwo**

ze żywym i martwym inwentarzem, około 6 mórg dobrej łąki. Kościół, szkoła, sołectwo i wójtostwa na miejscu. Do stacji kolejowej w dwie strony po 6 km. Cena podług umowy.

Maksymilian Redziński Zdroje, poczta Małeczdroje powiat świecki, Pomorze.